

P r o t o k ó ł nr XXXIII/93

z II posiedzenia XXXIII sesji Rady Miejskiej w Jędrzejowie odbytej w dniu 5 marca 1993 roku o godz.9-tej w sali Urzędu Rejonowego w Jędrzejowie.

Porządek obrad:

c.d. porządku obrad z sesji w dniu 2 marca 1993 roku -punkty porządku nie rozpatrzone przez Radę.

- 11.Uchwała w sprawie wyrażenia zgody na wykup przez Zarząd Miejski w Jędrzejowie świadectwa tymczasowego w zamian za wykup akcji założycielskich Banku Świętokrzyskiego S.A.w Kielcach.
- 13.Uchwała w sprawie opłat za przejazdy środkami komunikacji miejskiej.
- 14.Uchwała w sprawie wniosku o przekazanie na mienie komunalne dla Gminy Jędrzejów części nieruchomości będącej w zarządzie Wojewódzkiego Zakładu Weterynarii w Kielcach.
- 15.Uchwała w sprawie przekazania na własność Gminy Jędrzejów stawów położonych we wsi Chorzewa stanowiących własność Skarbu Państwa, będących w dyspozycji Państwowego Funduszu Ziemi.
- 16.Uchwała w sprawie przekazania na własność Gminy Jędrzejów nieruchomości w części zabudowanej położonej w Zagaju stanowiącej własność Skarbu Państwa, będącej w dyspozycji Państwowego Gospodarstwa Rolnego w Przyłęczku.
- 17.Uchwała w sprawie przeznaczenia do sprzedaży gruntów niezabudowanych i zabudowanych położonych na terenie miasta Jędrzejowa stanowiących własność Gminy Jędrzejów.
- 18.Uchwała w sprawie wyrażenia zgody na ustanowienie wieczystego użytkowania gruntów oraz przeniesienia własności na tych gruntach budynków na rzecz jednostek spółdzielczych -dotychczasowych użytkowników tych gruntów.
- 19.Uchwała w sprawie wyrażenia zgody na zmianę przeznaczenia gruntów rolnych na cele jednorodzinnego budownictwa mieszkaniowego.
- 20.Zapytania i wolne wnioski.
- 21.Zamknięcie obrad.

Przewodniczący Rady Miejskiej T.Lato otworzył obrady II posiedzenia XXXIII sesji Rady Miejskiej w Jędrzejowie. Stwierdził, że na stan 28 radnych obecnych jest 22 radnych, co stanowi 78,6 %.

Jest to quorum prawomocne do podejmowania uchwał.

Przewodniczący powitał przybyłych na sesję radnych, gości zaproszonych i wszystkich uczestniczących w obradach Rady.

Ad.11. Za podjęcie uchwały w tym punkcie głosowało 2 radnych, 12 głosowało przeciw, 7 wstrzymało się od głosu.

Uchwała w sprawie wyrażenia zgody na wykup przez Zarząd Miejski w Jędrzejowie świadectwa tymczasowego w zamian za wykup akcji założycielskich Banku Świętokrzyskiego S.A. w Kielcach nie została przez Radę podjęta.

Ad.13. Referuje Kierownik Miejskiego Przedsiębiorstwa Komunikacji w Jędrzejowie E.Nawrot.

Uzasadnia potrzebę podwyżki cen biletów. Jak wynika z planu /nie uwzględniając inflacji/ braknie przedsiębiorstwu 700 mln zł. Jest zdania, że pieniędzy należy szukać w podwyżce cen biletów. Ostatnia podwyżka cen biletów miała miejsce 4 maja 1992 roku.

Następnie przedstawia propozycje podwyżek cen biletów. Cena biletu zakupionego u kierowcy będzie o 400 zł większa.

Poinformował, że gmina Nagłowice odmówiła dotacji występując z propozycją ustalenia cen za bilety na zasadzie rentowności na trasie Jędrzejów-Deszna. W tej sytuacji zmienimy trasę zawieszając kurs autobusu do Deszna.

Opinię NSZZ "Solidarność" przedstawia Wiceprzewodniczący G.Siewiorek. Opinia negatywna.

/pisemna opinia w załączeniu do protokołu/.

Radny W.Poczęty prosi o opinię Zarządu w omawianej sprawie.

Burmistrz informuje, że Zarząd Miejski w pełni zaakceptował te propozycje. Rosną ceny paliw, energii, jeżeli Rada nie podwyższy cen biletów trzeba będzie zwiększyć dotację. Jeżeli nie zwiększymy cen biletów nie będzie można nabyć nowych autobusów. Zarząd wyklął o restrukturyzacji MFK. Podwyżka cen biletów nie oznacza, że przedsiębiorstwo nie będzie restrukturyzowane.

Radny B.Kuśmierz: chciałbym usłyszeć od kierownictwa MFK jak widzi wypracowanie oszczędności w całej działalności przedsiębiorstwa.

Podwyższyć ceny biletów to najlepszy środek do egzystencji.

Radna D.Kiwiorska: każda podwyżka musi budzić niezadowolnienie. Ja osobiście uważam, że częściowo jest uzasadniona proponowana podwyżka cen biletów. Aby ta podwyżka była do przyjęcia musimy coś dać społeczeństwu w zamian. Na posiedzeniu Komisji Porządku Publicznego podnosiłam sprawę przywrócenia linii MFK do szpitala. Jest to konieczne, ponieważ nie ma żadnej możliwości dostać się do szpitala i przychodni specjalistycznej. Wnioskuje o utrzymanie przystanku przy dworcu FKF. Popiera głos radnego Kuśmierz i stawia wniosek Burmistrzowi

i Zarządowi Miejskiemu o przeanalizowanie całej działalności przedsiębiorstwa, a nawet kontroli biegłego księgowego.

Kierownik MKK E. Nawrot : plan nasz był opracowany na podstawie 1992 roku bez uwzględnienia podwyżki cen biletów i inflacji. Kwota uzyskana z podwyżki cen biletów nie pokryje kosztów przedsiębiorstwa. Koszty zmniejszą się o 700 mln zł. Prosi o zwiększenie środków finansowych dla przedsiębiorstwa w przeliczeniu budżetowym gminy. W roku ubiegłym nie wykonaliśmy ani jednego remontu autobusu. Stan zatrudnienia jest zmniejszony do minimum. Ilości kierowców nie możemy zmniejszyć, mechaników też nie, ponieważ remonty wykonujemy we własnym zakresie. Ograniczyliśmy kursy na terenie miasta do minimum, zlikwidowaliśmy wszystkie kursy nierentowne.

Jeżeli chodzi o linię do szpitala, myślę o przedłużeniu linii 1 s od Skroniowa. Dwukrotnie kursy pod szpital były uruchamiane i zostały zlikwidowane, bo nie było pasażerów. Kurs taki uruchomimy.

Radny W. Poczęty zwraca się z pytaniami do kierownika MKK odnośnie umieszczanych reklam na autobusach. Czy nie znaleziono by sponsorów, którzy pomogliby w odnowieniu autobusów.

Kierownik E. Nawrot: ostatnio zarobiliśmy 300 tys. zł na reklamach kwiatowych. Ceny warty negocjacyjne, nie górujemy cen. Teraz trafia nam się kolejna reklama. Na piśmie do nikogo nie występowaliśmy,

Radny W. Poczęty: przez 14 dni dojeżdżałem do szpitala i nie widziałem, aby ktoś szedł pieszo, natomiast jedzie cała kawalkada samochodów. Radny A. Gawron prosi o podanie opinii komisji w tej sprawie.

Kierownik Wydziału Organizacyjnego i Spraw Obywatelskich p. Stawecka podaje, że opinie komisji są pozytywne.

Radna D. Kiwiorska proponuje uruchomić dwa kursy między godziną 7-mą a 8-mą oraz dwa kursy między godziną 14-tą a 15-tą.

Wniosek został przyjęty 13 głosami przy 1 głosie przeciw i 6 wstrzymujących się.

Rada 10 głosami przy 7 przeciw i 4 wstrzymujących się powzięła uchwałę Nr XXXVIII/ 200/93 w sprawie opłat za przejazdy środkami komunikacji miejskiej.

/Uchwała Nr XXXVIII/200/93 w załączeniu do protokołu/.

Ad. 14. Rada 18 głosami przy 2 wstrzymujących się powzięła Uchwałę Nr XXXVIII/201/93 w sprawie wniosku o przekazanie na mienie komunalne, dla Gminy Jędrzejów części nieruchomości, będącej w zarządzie Wojewódzkiego Zakładu Weterynarii w Kiecach.

/Uchwała Nr XXXVIII/201/93 w załączeniu do protokołu/.

Ad.15. Referuje Zastępca Burmistrza.

W dyskusji głos zabrali:

Radny K.Grabowski:czy przejmujemy stawy na działalność rekreacyjną czy na działalność gospodarczą.Jeżeli nie stać nas na odnowienie zalewu w Jędrzejowie ,a urządza się w Chorzewie to nie jest to w porządku.

Radny L.Maksalon:nic nie stoi na przeszkodzie,aby wystąpić do Wojewody o przekazanie stawów na własność,nie wnikajmy teraz w jaki sposób będzie to zagospodarowane.

Radny St.Barański:od kilku lat stoi 12 ha nieużytku ,najwyższy czas,aby to zagospodarować.

Burmistrz:według posiadanych informacji już przed wielu laty był opracowany projekt na urządzenie tam ośrodka rekreacyjnego.Jeżeli przejdziemy na własność będziemy myśleć o sposobie zagospodarowania.

Sołtys Chorzewy:woda powinna płynąć przez wszystkie stawy,RSP Lasków powinna wszystkie stawy zalać wodą.

Radny W.Woźniak :ten teren nie ma gospodarza i chodzi nam o to,aby ktoś mógł gospodarować tym terenem.

Rada 20 głosami przy 2 wstrzymujących się powzięła Uchwałę Nr XXVIII/202/93 w sprawie przekazania na własność Gminy Jędrzejów stawów położonych we wsi Chorzewa,stanowiących własność Skarbu Państwa,będących w dyspozycji Państwowego Funduszu Ziemi.
/Uchwała nr XXVIII/202/93 w załączeniu do protokołu/.

Ad.16. Referuje Zastępca Burmistrza.

Radny W.Foczęty pyta,czy jest to mienie państwowe.

Burmistrz:jest to prawnie własność majątku ziemskiego,zgłosiła się właścicielka oraz Fundacja "FUCHAŁA".Jest tam zabytkowy park,który jest dewastowany.Przejęcie przez gminę stworzy park,który będzie służył mieszkańcom.Jest to krok ku ratowaniu obiektu przyrodniczego.

Radny K.Grabowski:dbać o kulturę jest obowiązkiem państwa.Nas to będzie kosztowała bardzo duże pieniądze.

Rada 19 głosami przy 1 głosie przeciw i 2 głosach wstrzymujących się powzięła Uchwałę Nr XXVIII/203/93 w sprawie przekazania na własność Gminy Jędrzejów nieruchomości w części zabudowanej,położonej w Zagaju,stanowiącej własność Skarbu Państwa,będącej w dyspozycji Państwowego Gospodarstwa Rolnego w Przyłęczku.
/Uchwała Nr XXVIII/203/93 w załączeniu do protokołu/.

Ad.17. Referuje Zastępca Burmistrza.

Opinie Komisji w przedmiotowej sprawie przedstawia Kierownik Wydziału Ogólnooorganizacyjnego i Spraw Obywatelskich A.Stawecka.

Burmistrz: wydaje mi się, że tu nieco szerzej należy zastanowić się nad sprawą sprzedaży działek na cele handlowe. Był taki okres, że w czasie buma handlowego działki tu, gdzie jest kiosk z kwiatami i Toto-Lotek podzielono. Teraz wystąpił problem, czy przyjąć to na własność, czy nie przyjmować a oddać właścicielom. Czy jest to w zgodzie z koncepcją urbanistyczną pyta Komisja Forządu Publicznego. Zapis ust. 2 projektu tej uchwały był już dyskutowany. Jest problem, czy sprzedać to na własność. Zarząd napewno nie podejmie takiej decyzji, gdyby skutkiem tej uchwały miały być takie sprawy jak z działką przy ul. Spokojnej. Tego rodzaju uchwała nie wyklucza innych możliwości.

Radny K. Grabowski: pan Burmistrz mówi, że nie będzie podjęta w tej formie uchwała obligować do sprzedaży. Ludzie już ponieśli nakłady finansowe. Pan Burmistrz wypowiedział wypowiedział tym ludziom umowy dzierżawne. Teraz słyszę, że musi to iść na przetarg na działalność handlową i usługową. Zakładane było budownictwo uspołecznione. Burmistrz: poprzednia administracja dopuściła do niezagospodarowania tego terenu. Przed laty został postawiony kiosk z kwiatami. Teren został wydzierżawiony, ale osoba ta postawiła sobie trwale związany z gruntem kiosk. Z tym pan-em też była zawarta umowa.

Zastępca Burmistrza: jest stanowisko naszego Wydziału Budownictwa, Urbanistyki i Architektury, że jest to kiosk przenośny.

Burmistrz: jest to dla mnie niezrozumiałe, że jest to teren przeznaczony pod budownictwo uspołecznione. Jest to teren przeznaczony pod działalność handlowo-usługową. Jak długo nie było takiej koncepcji urbanistycznej nie można było podjąć decyzji. Jesteśmy już w takiej sytuacji, że możemy podjąć uchwałę. Jeżeli zaproponowane warunki są dla nabywców niekorzystne możemy pertraktować każdą sprzedaż.

Koniunktura znacznie uległa pogorszeniu, nie na takich entuzjastów, którzy chcieliby dawać po 600 zł za m² powierzchni.

Zastępca Burmistrza: jeżeli chodzi o kiosk p. Bucy - Koczmarek to umowa już wygasła.

Radny K. Grabowski: po wtorkowej sesji ta osoba przyszła do mnie z interwencją w tej sprawie. Prosił o parominutową przerwę w obradach Rady, w tym czasie dowiezie zainteresowaną osobą celom wyjaśnienia tego problemu.

Burmistrz: przy ul. Partyzantów był taki teren przeznaczony pod zieleni gdzie wydano pozwolenia. Na ul. 11 Listopada takich zezwoleń nie wydawałem. Przypuszczalnie ktoś miał czasową umowę, prawo do gruntu utracił i dlatego musi ponieść takie konsekwencje.

Lokalizacja, czy decyzja wskazująca lokalizację jest tylko wskazówką, że z punktu widzenia budowlanego można tu budować.

Przewodniczący Rady proponuje przerwanie dyskusji i przejście na salę nr 19, gdzie do wglądu wyłożona jest propozycja koncepcji urbanistyczno-architektonicznej ul. 11 Listopada. Obecnie ma to tylko charakter informacyjny, przyszłościowo będzie tematem obrad sesji. Radny A. Hatny stawia wniosek o skreślenie w § 1 ustępu 2 projektu uchwały i rozstrzygnięcie w części pozostałej.

Wniosek radnego Hatnego został przyjęty jednogłośnie.

Rada jednogłośnie powzięła Uchwałę Nr XXXVIII/204/93 w sprawie przeznaczenia do sprzedaży gruntów niezabudowanych i zabudowanych, położonych na terenie miasta Jędrzejowa, stanowiących własność Gminy Jędrzejów.

/ Uchwała Nr XXXVIII/ 204/93 w załączeniu do protokołu/.

Ad.18. Rada 20 głosami przy 1 głosie wstrzymującym się powzięła Uchwałę Nr XXXVIII/205/93 w sprawie wyrażenia zgody na ustanowienie wieczystego użytkowania gruntów na rzecz jednostek spółdzielczych-dotychczasowych użytkowników tych gruntów.

/Uchwała Nr XXXVIII/205/93 w załączeniu do protokołu/

Ad.19. W punkcie tym Rada jednogłośnie powzięła Uchwałę Nr XXXVIII/206/93 w sprawie wyrażenia zgody na zmianę przeznaczenia gruntów rolnych na cele jednorodzinnego budownictwa mieszkaniowego.

/Uchwała Nr XXXVIII/206/93 w załączeniu do protokołu/.

Ad.20. Przewodniczący Rady odczytał pismo Świętokrzyskiej Fundacji Rozwoju Gospodarki Rolnej w Modliszewicach mówiące o organizowanych wyjazdach na Litwę i do Białorusi.

Oferty wyjazdu należy zgłaszać do Biura Rady Miejskiej.

Radna: D. Kwińska: cel jest prosty, nawiązać kontakty, zawieść książki, gazety, oni czekają na takie wiadomości.

Turmistrz prosił o wyrażenie opinii przez Radę w następującej sprawie. W roku 1992 przydzielono nam dotację na wysypisko śmieci w wysokości 3 mld zł. Do końca roku tej dotacji nam nie przekazano. Skutek jest taki, że do dnia dzisiejszego leżą zapłacone faktury, które muszą być zapłacone. W tej chwili mamy rachunki na 440 mln zł. Nadwyżka budżetowa wynosi około 1,5 mld zł. W ramach tej kwoty możliwe jest zapłacenie rachunków. Ci co mają w stosunku do nas wierzytelności nie stawiają nas na ostrzu noża i niewożą o zapłacenie odsetek karnych. Prosił o opinię Rady w tej sprawie.

Następnie przedstawił sprawę ZPDz. "Rekord" w Jędrzejowie.

Zakłady Przemysłu Dziwiarskiego "REkord", które są dłużnikami wielu wierzycieli są także dłużnikami Rady Miejskiej, jest to podatek od nieruchomości. Burmistrz jest władny umorzyć ten dług. W mojej ocenie mówi Burmistrz kwota jest nieściągalną. Jest to kwota 516 mln zł. Radny W. Poczęty: wiemy jaka jest sytuacja w "Rekordzie". Państwo nie ingeruje, nikogo to nie obchodzi, a my jako Rada pochopnie, łatwą ręką będziemy dawać. Sprawa ta nie uzdrowi "REkordu". Kiedyś dojdzie do tego, że trzeba będzie umorzyć to umorzemy.

Przewodniczący Rady: zadłużenie "Rekordu" wynosi ponad 2 mld zł ponad wartość przedsiębiorstwa. Tam zatrudnionych jest około 800 ludzi. My zobowiązani jesteśmy zabezpieczyć im byt. Ten zakład istnieje na zasadzie, aby ludziom dać utrzymanie/1 mln zł m-cznie/. Jest to zakład na przetrzymanie. Województwo kieleckie ma przyznaną pożyczkę na utrzymanie kilkunastu zakładów./20 zakładów/. Być może "Rekord" zmieści się w tej puli zakładów.

Radny W. Poczęty proponuje umorzenie tego zadłużenia odłożyć w czasie Radny W. Kuśmierz: faktem jest, że na naszym terenie nie ma zakładów, które mogłyby wzmacniać budżet. Popiera wniosek o odłożenie sprawy w czasie. Ośrodek zakład zrobi krok naprzód ku poprawie wówczas pomożemy. Ale musimy wiedzieć, że coś tam drgnęło na plus.

Skarbnik Gminy :pan Burmistrz dlatego wystąpił z tą sprawą, ponieważ "Rekord" wystąpił do nas o odroczenie podatku za 1993 rok. Są takie przepisy, które mówią, że nie można podjąć decyzji , jeżeli jest zadłużenie.

Burmistrz: bezrobocie rośnie, kiedyś możemy spotkać się z pytaniem co myśry uczynili, aby pomóc "Rekordowi". Ja byłbym skłonny umorzyć to zadłużenie. Krok w kierunku umorzenia byłby krokiem właściwym.

Radny W. Poczęty: jakie skutki budzi nie umorzenie podatku za rok 1991 i 1992 .

Burmistrz: rosną odsetki i nie można umorzyć podatku za 1993 rok.

Radny W. Poczęty: co będzie, jeżeli przedsiębiorstwo zostanie zlikwidowane.

Radna D. Wiwiorska: jako jeden z wierzycieli uczestniczyłam w postępowaniu gospodarczym. "Rekord" jest bankrutem już od dawna. "Rekord" chciał się ratować od upadłości i zgłosił wniosek o postępowanie układowe. Wierzyciele poszli na to, że odroczone długi na rok.

My musimy podjąć decyzję , ludzi się nie ma co , bo i tak "Rekord" nie zapłaci. "Rekord" chce się pozbyć części majątku, ale dotychczas nie znalazł nabywcy. Jeżeli "Rekord" upadnie to wszyscy pracownicy przejdą na zasiłki dla bezrobotnych, nie ma także znaczenie rozłożenie spłaty podatku na raty.

Radny W. Poczęty: nie jest prawdą, że te 500 tys. zł uratuje przedsiębiorstwo i utrzymamy zakładę.

Radna B. Rogulska proponuje problem ten poddać pod głosowanie.

Rada 19 głosami przy 2 wstrzymujących się upoważniła Burmistrza do umorzenia podatku od nieruchomości ZFDz. "Rekord" w Jędrzejowie.

Rada jednogłośnie /21 głosów/ upoważniła Burmistrza do zapłacenia faktur za wysypisko śmieci z nadwyżki budżetowej przed dokonaniem jej podziału przez Radę.

Radny L. Maksalon-Naczelnik Oddziału Zamiejscowego Kuratorium Oświaty w Jędrzejowie poinformował Radę o wstrzymaniu przez Kuratora inwestycji zwanej "szkołą nr 4", ponieważ w budżecie na 1993 rok nie uwzględniono żadnych środków na kontynuowanie inwestycji.

Przyponina, że od 1 stycznia 1994 roku szkoły przejdą jako zadanie własne gminy.

Staram się rozurzyć wszelkie potrzeby gminy, nie widzę myślenia o oświacie ze strony Zarządu Miejskiego.

Przewodniczący stawia ten problem do przemyślenia Radzie i wypowiedze -nie się na następnej sesji, na której będzie dzielona nadwyżka budżetowa.

Radny W. Woźniak: dotąd administratorem szkolnictwa podstawowego jest Zespół Ekonomiczny Szkół. Jeżeli ktoś się zadłużył na 3 mld zł bez naszej wiedzy trudno mieć do nas pretensje.

Radna D. Kwińska: nawiązując do wystąpienia radnego Maksalona wydaje mi się, że tu Minister i Kurator używa szantażu wobec gmin. Niemniej jednak od 1 stycznia 1994 r. musimy szkoły przejąć. Jako Rada musimy żądać od Kuratora uporządkowania do końca grudnia 1993 roku wszystkich spraw, aby właściwie postąpiono z pracownikami, aby odpowiednio uporządkować kadrę nauczycielską. Jeszcze tej grupy pracowników nie objęły zwolnienia, takie były głosy na posiedzeniu Sejmiku.

Radny L. Maksalon: ja nie chciałbym wszczynać dyskusji o oświacie. To co powiedziała radna Kwińska jest to nie pełna prawda. Nauczycielom płaci Rząd.

Radny W. Kuśmierz: prosił o wydzielenie kwoty na zalesienie działek wokół wysypiska śmieci w Fotoku Wielkim.

Następnie radna D. Kwińska-Delegat Sejmiku Samorządowego złożyła Radzie sprawozdanie z działań Sejmiku w ostatnim okresie czasu.

Radny A. Gawron w imieniu wyborców z ul. Osiedlowej wnosi o położenie asfaltu na tej ulicy. Część nawierzchni jest już zrobiona, cała ulica jest uzbrojona.

Prosi o zmianę szyldu na dworcu informującego o siedzibie milicji. Teraz powinno być policji.

Wnioskuje o ułożenie chodnika po zachodniej stronie ul. Reymonta.
Wiceprzewodniczący Rady G. Siewiorek odczytuje rezygnację
K. Grabowskiego z Przewodniczącego Komisji Porządku Publicznego oraz
członka tejże Komisji.

Radny K. Grabowski uzasadnia swoją rezygnację brakiem czasu ze względu
na pracę jaką ostatnio wykonuje.

Radna B. Rogulska prosi o zwrócenie uwagi pracownikom Straży Miejskiej
aby reagowali na przypadki wysypywania popiołów przy chodnikach,
a także śmieć przy przystankach.

Burmistrz: jutro odbędzie odprawę z pracownikami Straży Miejskiej.

Wiceprzewodniczący J. Caban/w uzupełnieniu głosu radnego A. Gawrona/
Ul. Osiedlowa będzie to odcinek około 150 mb.

Ja uzyskałem podpisy wszystkich mieszkańców tej ulicy o przeprowadzenie
remontu.

Radny W. Poczęty wnosi o podniesienie znaków na rynku około 20 cm
do góry. Znaki te ustawione są za nisko.

Przewodniczący Rady składa życzenia wszystkim
kobietom z okazji Dnia Kobiet.

Ad. 21. Przewodniczący obrad o godz. 13¹⁵ zamknął obrady
XXXIII sesji Rady Miejskiej w Jędrzejowie.

Sekretarz obrad:

Wojciech Kalinin

Przewodniczący

Rady Miejskiej w Jędrzejowie

Tadeusz Lato

klasa-